

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Kakšne dolžnosti imajo občine glede zdravstvenih razmer?

(Nadaljevanje).

V predidoci številki smo so pečali z varnostnimi odredbami za preprečenje razširjanja nalezljivih bolezni pri živčih osebah. — Nič manjša nevarnost pa ni to pri mrtvecih, zato je tudi glede pogrebov potrebno ozirati se na razna določila. — Tu pridejo zopet v poštev občine in županstva, katerih delokrog obsega tudi skrb za umrle osebe, **ogledovanje mrličev in pogrebe**.

Takoj ko umre kaka oseba in se vsak slučaj javi županstvu, mora to skrbeti, da mrliški ogledovalec takoj ogleda in dožene, za kakšno boleznijo je dotična oseba umrla. — Zlasti strogo se mora paziti, če se je pripetil kak slučaj smrti vsled nalezljive bolezni.

V takem slučaju mora že mrtvaški ogleda brez vsakih ukazov nemudoma odrediti, da se mrlič prenese v mrtvašnico ali pa v to določeni izolirani kraj.

Kako nespametne so nekatere družine, ki to celo zabranjujejo in rajši vidijo, da se okuži cela rodbina, kakor pa da bi pustile prenesti mrliča v mrtvašnico.

Ni šala! — Meni samemu so znani že taki slučaji. — Proti takim nespametnikom morajo nastopiti županstva z vso zakonito strogostjo, če bi se kdo upiral navodilu mrliških ogledovalcev.

Mrliški ogledovalec (ogleda) naj bo v krajih, kjer se ta nahaja — vedno zdravnik. — Če ni v dotičnem kraju zdravnika, naj občine oziroma županstva, ktera imajo dolžnost določati mrliške ogleda, vedno pazijo na to, da izročajo ta posel povsem zanesljivim in kolikor mogoče izkušenim in morda tudi izobraženim osebam.

Mrliški ogledovalec mora takoj potem, ko je dožgal vzrok in način smrti, izgotoviti poročilo oziroma izpolniti tiskani vzorec, ki ga dobi od županstva. —

To mora potem poročilo vidirati in poslati pristojni oblasti, če tega ogledovalec ni storil naravnost, v kar je seveda upravičen.

Mrliške ogledovalce mora plačati občina bodi si za vsak slučaj posebej, ali pa tudi skupno za daljšo dobo. — To pa je stvar medsebojnega dogovora ali pogodbe in ni povoda, da bi se zakonitim potom določevala.

Pokopavanje (pogreb) se ima vršiti redno tekom 48 ur računši od ure smrti. Ta doba se ne sme prekoračiti, izvzemši slučaje maziljenja (balzimiranja), s čemur se prepreči gnitje in trohnoba drobovja. — Tekom teh 48 ur sme truplo ležati na mrtvaškem odru v zaprtem prostoru, kamor imajo pristop vsi, ki hodijo kropiti. Če pa je dotična oseba umrla za kako nalezljivo boleznijo, potem mora v prvi vrsti zato skrbeti županstvo, da nima razven poklicanih oseb nikdo pristopa do mrliča. — Županstvo pa ima glede pogrebov še druge dolžnosti.

Skrbeti mora in paziti na to, da so rakve iz primerne lesa, tako namreč, da morebiti ne izpuščajo tekočin, ki bi se utegnile odtekat od mrliča; nadzorovati mora pokopavanje v obče, toraj obračati vso pozornost tudi na pokopališča, skrbeti da se redno razvrščujejo grobovi in prekopavajo le redno in natančno po določenem številu let. — Naloga občine je tudi prevažanje (oziroma prenašanje) mrličev. — O vsaki malenkosti seveda ne moremo na dolgo in široko razpravljati; — razsodnost in vestnost naših zavednih občinskih predstojnikov bode gotovo ob vsakem času tudi v boleznih in smrti skrbela za blagor občine in soobčanov.

Za prevažanje mrtvecev v drug kraj pa je potrebno posebno dovoljenje politične oblasti (okrajnega glavarstva) po zaslišanju uradnega (okrajnega) zdravnika. — Glede zabijanja mrličev v rakve je treba v tem slučaju posebne previdnosti; — za take slučaje

so veljavne določbe ministerske naredbe z dne 13. maja 1874.

Če žele svojci ali sorodniki, da se pokoplje umrla oseba na drugem pokopališču, kot v onem kraju kjer je umrla, treba je, da preskrbe za to posebno dovoljenje, katero izdaja politična oblast (okrajno glavarstvo.) — Ravnotako je treba dovoljenja te oblasti, če prosi kdo, da se mrlič zopet odkoplje oziroma izgrebejo zemski ostanki ter prepeljejo drugam. — Izkopavanje in pa raztelesenje mrličev (obdukcija) se sme vršiti le pod vodstvom in nadzorstvom določenih sanitetnih (zdravstvenih) organov in uradnih zdravniških oseb; — pri tem je treba upoštevati vse zdravstvene policijske, pa tudi javne ozire.

Ogledi in komisije.

Nadaljna naloga, ki jo imajo občine ali županstva pri sodelovanju glede zdravstvenih razmer, so različni ogledi in komisije, ki se vrše v krajih, kateri spadajo pod delokrog občine.

To sodelovanje se zlasti razteza na podpiranje političnih oblasti pri raznovrstnih prilikah, komisijah i. t. d. — Sem spada med drugimi zlasti cepljenje koz, izkopavanje mrličev, raztelesenje, kjer mora biti vedno navzoč zastopnik občine. Posebno pri cepljenju koz morajo županstva strogo na to gledati, da se cepljenje res povsod izvrši.

Županstva morajo posebno tudi podpirati politične oblasti pri odredbah proti razširjenju živinske kuge.

Ker je cepljenje koz redno vsako leto, naj priobčimo v sledečem vzorec, kako naj občine in županstva to razglase.

Št. . .

Razglas

glede javnega cepljenja koz.

Dne 30. maja t. l. ob dveh popoldne bode okrajni (— okrožni — mestni) zdravnik v (— se navede kraj!) cepil koze.

Tisočere in tisočere izkušnje so že pokazale blagodejni vpliv in naravnost nedosegljiv vpseh z ozirom na zabranjenje te hude nalezljive bolezni. — To je edino sredstvo, ki prepreči postanek in razširjanje koz.

Vsled tega se pozivljejo stariši in njihovi namestniki, sploh vsi oni, ki imajo v oskrbi še cepljenju podvržene otroke, da jih prineso ali pa privedejo gori označenega dne na določeni kraj. — Ravnotako naj vse one, ki so se jim vcepile koze, privedejo osem dni kasneje, toraj dne 8. junija, na isti kraj, da se dožene vspeh prvega cepljenja. — Ta dan naj pridejo tudi vsi oni, katerim so na prvo določeni dan iz ktereagoli vzroka izostali.

Ta poziv velja tudi za one stariše, njihove namestnike i. t. d., ki imajo otroke, katerim zaradi bolezni ali ktereaga drugega vzroka v preteklem letu ni bilo mogoče cepiti koz, ali pa če je bilo cepljenje brez vspeha, (t. j. če se koze niso prijele).

Izkušnje pa so tudi dokazale, da je novo (zopetno) cepljenje koz izvrstno sredstvo, da se odporna sila proti tej bolezni še podkrepi. — Zato naj pridejo tudi oni, pri katerih je od prvega cepljenja poteklo več nego deset ali dvanajst let, — končno pa tudi vsi oni, ki sami žele zopetnega cepljenja koz (revakcinacije).

To cepljenje se vrši dne 1. junija t. l.

Županstvo v

dne 19.....

L. S.

N. N.

Župan.

Ta razglas naj se javno razglasi po vseh vaseh, če mogoče po hišah in nalepi na vseh javnih prostorih.

F. K.

(Dalje sledi.)

Poučne drobtine.

Kolekovanje občinskih računov.

Naznanil se nam je sledeči slučaj: K županstvu v H. je prišel finančni kolkovski revizor in zahteval predložitev občinskih računov. Župan oziroma tajnik sta mu račune pokazala: posledica tega je bila, da je dobilo več trgovcev, ki so občini H. poslali saldirane račune, plačilne naloge za kolkovne kazni, češ, da računi niso pravilno po lestvici II. kolekovani.

V prvi vrsti povdarjamo, da sta župan in tajnik docela nepotrebno in nepravilno pokazala občinske račune revizorju, ki ni upravičen zahtevati predložitve računov. Revizor ima pravico pregledati samo tiste akte, ki se nanašajo na prenešeni delokrog občine, kamor pa občinsko gospodarstvo z računi ne spada.

Dalje smo poizvedeli, da je finančno ministrstvo izdalo neko odločbo o kolekovanju računov, katero prinašamo v naslednjem, z navedbo celega dotičnega slučaja vred: Tvrdka A. B. je poslala c. kr. državnemu gimnaziju v Gorici račun v znesku 45 K 80 v. s pripombo, da je račun plačan. Na računu je bil samo kolek za 2 vin. (Računi trgovcev in obrtnikov se imajo namreč sledeče kolekovati: do 20 K so kolka prosti, od 20 do 100 K se kolekujejo z 2 vin., nad 100 K pa z 10 vin.) Ta račun je prišel v roke kolkovnemu revizorju, ki je pa zahteval, da se ima kolekovati račun po lestvici II., s 14 vin., češ, da je to prava pobotnica, namenjena javni oblasti kot dokaz plačila. Tvrdka A. B. se je zoper to zahtevo pritožila do finančnega ministrstva, ki je končno izreklo z odločbo od 21. januarja 1905 št. 80.602/1904, da se imajo javnim oblastim (torej tudi občinam) predloženi računi s zaznamkom, da so že plačani, čeravno nadomestujejo pobotnice, vendarle kolekovati kot računi z 2 ali 10 vin. in ne po lestvici II.

To kolekovanje je seveda dopustno le za račune trgovcev in obrtnikov, v kolikor jih izdajejo o svojem blagu ali o svojih izdelkih. Ostali računi pa morajo biti kolekovani po lestvici II.

Prosta kolportaža.

V zadnjih časih se zelo veliko govori o prosti kolportaži. Poslanci raznih strank jo zahtevajo v državnem zboru. V čem obstoji prosta kolportaža? Kolportaža pomeni razpečavanje tiskarskih izdelkov: knjig, brošur, časopisov in listov z r a z n a š a n j e m. Nasprotno kolportaži je razpečavanje tiskarskih izdelkov v stalnih trgovinah. Danes je pri nas v Avstriji prepovedano razpečavanje tiskarskih izdelkov z raznašanjem. Raznašati se smejo samo naročene stvari k naročnikom, ne sme se pa knjig, brošur, časopisov in listov prosto z izklicevanjem ali okoli gredoč po javnih prostorih ponujati ter prodajati. Kjer imajo kolportažo prosto, kakor n. pr. na Francoskem, tam najamejo lastniki časopisov male raznašalce, ki gredo po javnih cestah in trgih, dalje po gostilnah in drugih javnih lokalih ter z izklicevanjem ponujajo svoje liste. Na enak način smejo prodajati in izklicovati tudi knjige, brošure itd. To je pri nas prepovedano. Da se ta prepoved odpravi in da se dovoli prosto razpečavanje tiskarskih izdelkov potom prostega in javnega raznašanja ter izklicevanja, to je zahteva po prosti kolportaži.

Danes se sme v Avstriji prodajati knjige, brošure, časopise in liste samo v gotovih stalnih krajih, ki se pa morajo policijski oblasti naznaniti, oziroma se prodaja nje ne sme pričeti brez oblastnega dovoljenja.

Ubožni odstotek.

Mnogo se je v zadnjem času povpraševalo in razpravljalo o tem, ali sme občina pobirati ubožni odstotek samo od prodaje premičnih ter nepremičnih stvari, ali tudi od javne dražbene zakupodaje zemljišč. Nekateri so bili za to, da se tudi od zakupodaje pobira odstotek, in je upravno sodišče v tem smislu tudi že izdalo eno sodbo. Ta sodba pa ni bila zanesljiva, ker se nanaša na deželo, kjer imajo nekoliko drugačno besedilo tozadevnih zakonitih določb kakor po večini drugih kronovin. Sedaj pa je upravno sodišče s sodbo od 7. marca 1906 št. 2629 izreklo, da se ne sme pobirati ubožni odstotek od vsake javne dražbe, ampak samo od vsake prodaje premičnih in nepremičnih stvari, ki se vrši dražbenim putem. S tem je seveda izrečeno, da ni dopustno pobirati ubožni odstotek od zakupodaje, ker ista ni prodaja premičnin ali nepremičnin, ampak prodaja pravic.

Vojaška eksekucija.

Če je kedo danes s svojimi davki v zaostanku mu pošlje davčni urad takozvani opomin, ki se šteje že kot izvršba ali eksekucija prve stopinje na premične stvari. Drugače je bilo to v prejšnjih časih. Zaostalom dolžnikom davkov so poslali „vojaško eksekucijo“, to se pravi, da je dobil dolžnik na svoj dom po enega aktivnega vojaka, kateremu je moral dajati skozi štiri tedne stanovanje in hrano. Zato ker ga je imel vojak vsak dan opominjati na plačilo zaostalih davkov, je moral posestnik plačati poleg stanovanja in

hrane tudi še eksekucijsko pristojbino. Ta pristojbina je znašala prvih 7 dni po 5 krajcarjev, pozneje pa po 10 krajcarjev na dan.

V poznejših časih so vojaško eksekucijo skrčili od štirih tednov na 14 dni, ker jim je sicer vojakov primanjkovalo zlasti ob nemirnih vojskih časih. Da se davčno breme zniža, so stvar zaostalom še tako zljajšali, da so zoper več zamudnih skupaj poslali samo po enega vojaka. Stanovanje in hrano so mu morali dajati vsi skupaj, eksekucijsko pristojbino dnevnih 5, oziroma 10 kr je pa moral le vsak zase plačevati.

Ker se je izkazalo, da tako pošiljanje vojakov na eksekucijo slabo upliva na vojaško vzgojo in disciplino, so popolnoma opustili vojaško eksekucijo zoper posameznike. Danes jo uvedejo samo še tam, kjer se celi kraji ali okraji uprejo plačevanju davkov in je treba nekoliko odločneje poterjati zaostanke.

Na mestu osebnega opominjevanja, ki je je opravljal svoj čas eksekucijski vojak, imamo danes „opominski list“, ki se v svojih posledicah razločuje prav malo od vojaške eksekucije. Plačati je treba za prvih sedem dni po sprejemu opomina na dan po 10 vin., drugi teden pa po 20 vin. Razložek je torej samo ta, da so bili prej krajcarji, danes so pa vinarji. Pripomniti je le še, da se od opominskega lista plačujejo te pristojbine samo skozi 14 dni; če se pa prej plača, seveda preneha tudi ta pristojbina. Z ozirom na samo 14 dnevni čas plačevanja, ne more eksekucijska pristojbina znašati več kot 2 K 10 vin.

Vprašanja in odgovori

251. G o s p o d J. V. n a V. (Kranjsko.)

V p r a š a n j e: Ali more postati tudi virilist župan, ozir. občinski svetovalec, ker je v § 15 obč. reda rečeno, da so starešinci odborniki in so šteti v odbor. Po § 17 obč. reda pa se virilisti ne štejejo v isto število odbornikov, ki jih je določil § 13 obč. reda?

O d g o v o r:

Virilist postane pravtako lahko župan ali svetovalec, kakor kak drug izvoljen odbornik. To sledi jasno iz § 17 obč. reda, ki pravi, da stopijo virilisti v odbor k o t o d b o r n i k i, to je: virilisti imajo iste pravice kakor izvoljeni odborniki.

§ 15 obč. reda, ki pravi, da je šteti starešince v odbor, je razumeti tako, da se število odbornikov vsled izvolitve starešinstva ne zniža za izvoljence, nego da ti ostanejo kljub svoji starešinski časti še vedno odborniki.

Na drugi strani pa hoče § 17 obč. reda, ki govori, da virilisti ne štejejo v isto število odbornikov, katero je ustanovil § 13 obč. reda, povedati le, da se število izvoljenih odbornikov ne zniža vsled virilistov tako, kot se zniža n. pr. zaradi zastopnikov iz podobčin.

252. G o s p o d J. V. n a V.

V p r a š a n j e: Ali se smejo upoštevati tudi glasovi virilistov pri občinskih sejah, zlasti pri volitvi župana, če se presoja sklepčnost odbora?

O d g o v o r:

Da! Opozarjamo Vas pa, da se upoštevajo samo glasovi prijavljenih virilistov. Če ima kdo dovolj predpi-

sanega davka, pa se pri županstvu kot virilist ne prijavi, se nanj pri presoji sklepčnosti ni ozirati.

253. Ž. u. n a I.

Vprašanje: Volilec I. razreda za občinsko volitev je umrl. Njegova vdova oskrbuje do polnoletnosti sinovo premoženje. Kedo ima volilno pravico vdovamati ali od sodišča otroku postavljeni sovaruh?

Odgovor:

Volilno pravico ima na vsak način le mati, ki jo pa sme izvrševati le s pooblastilom. Od sodišča postavljena oseba je namreč samo sovaruh, prava varuhinja pa je le mati. — Drugače je to seveda pri nezakonskih otrocih. Tam nima mati drugih pravic kot vzgojevalne in je le varuh pravi zastopnik otrokov.

254. G o s p o d I. M. n a I.

Vprašanje: Župna cerkev na I. in njene podružnice imajo jako mnogo zemljišč v naši občini. Za župno cerkev kakor za podružnice se plačuje davek za vsako posebej na posebne davčne knjižice. Doslej je bila v volilnem zapisku za občinski odbor vsaka cerkev uvrščena posebej po visokosti davka. Sedaj pa je župan vse davke župne in podružničnih cerkva seštel v eno svoto z župno nadarbinno vred in pripisal to celo svoto k župnikovemu imenu kot častnemu volilcu I. razreda. Okrajno glavarstvo je to postopanje odobrilo. Ali je to zakonito?

Odgovor:

Župna cerkev, nadarbina in podružnične cerkve so s svojim imetjem popolnoma samostojni premoženjski objekti, ki imajo drug z drugim toliko opraviti kakor premoženje posestnika A. s premoženjem posestnika B. Obstoječi zakoni, judikatura upravnega sodišča in pa praksa so v tem edini, da tvorijo ta imetja svoje samostojne premoženjske enote. Skupnost imajo le to, da jih upravlja vse po navadi župnik. Kakor znano, pa imajo podružnice tudi lahko svoje lastne duhovne.

Če hočete popravljati podružnico X, ne smete za ta popravila prijati premoženja podružnice V, nego morate premoženje vsake samostojno upravljati in voditi za vsako ločene račune. Že iz tega in iz posebnih davčnih knjižic sledi, da je tu več premoženj.

Zato je nezakonito, da bi se davki za vsa ta ločena premoženja pri sestavi volilnih imenikov seštel.

Druga nezakonitost je pa ta, da se je ta davek pripisal k imenu župnika, kot privilegovanega volilca I. razreda. Župniku se sme v I. razredu pripisati samo davek, ki ga sam plačuje od svojega lastnega premoženja oziroma od svojih dohodkov.

Iz vsega tega sledi:

- 1.) da ima župnik za svojo osebo in kot davkoplačevalec svoj samostojni glas;
- 2.) da ima svoj samostojni glas nadarbina in
- 3.) da tvorijo tudi podružnice ločene premoženjske enote vsaka s samostojnim volilnim glasom.

Sprva naj Vas opozorimo, da okrajno glavarstvo tega postopanja najbrže ni odobrilo, če pa je, potem se boste morali na vsak način zoper volitev pritožiti.

255. G o s p o d E. M. v D-V.

Vprašanje: Na kakšen pregrešek župana se mora občinski odbor upirati, če hoče dati županu nezaupnico? Kolika večina je za to potrebna in kako je postopati?

Odgovor:

Nezaupnica je neko sredstvo, ki ga zakon ne pozna in ki je brez zakonitih posledic. Zlasti se z nezaupnico ne more doseči, da bi župan odstopil.

Župan je po zakonu tedaj primoran odstopiti, če je pri njem nastopila po izvolitvi kakšna okoliščina, ki bi onemogočevala njegovo izvolitev, če bi bila obstajala že ob času

volitve. Če bi torej župan po svoji izvolitvi bil kaznovan zaradi tatvine, goljufije ali poneverjenja, tedaj mora svojo župansko čast odložiti. Enako jo mora odložiti, če n. pr. neha biti davkoplačevalec. Te okoliščine so namreč take, da ne bi bil mogel biti izvoljen v odbor, če bi bile že ob času volitve obstajale.

Nezaupnico pa vendar še lahko izreče županu občinski odbor oziroma mu jo lahko izrečejo občinski odborniki. Kake večine za to ni treba. Mislimo pa, da bo vsak pošten župan sam od sebe odstopil, če mu izreče več kot polovica odbornikov svoje nezaupanje, ker iz tega pač lahko jasno posname, da nočejo z njim skupno delovati in da preklicajo svoje glasove, ki so jih ob izvolitvi zanj dali.

Vzroka za nezaupnico seveda tudi ni nikjer v zakonu. Če ste z županom nezadovoljni, morate za to gotovo imeti svoje vzroke in te povejte odkrito, ko izrečete nezaupnico.

256. Ž u p a n s t v o M

Vprašanje: V naši občini je že kakih 8 let nek bivši odvetniški pisar. Ker je nevarnost, da bi pri nas priposestvoval domovinsko pravico in zaradi svoje zapravljivosti prišel naši občini na ramena, ga nameravamo iz občine izgnati. Vzrok za izgnanje bi bil sledeči: Brat tega pisarja je bil pred dobrim letom v preiskavi zaradi hudodelstva poneverjenja in je iz preiskovalnega zapora ušel. Skril se je pri našem pisarju, kjer so ga pa kmalu orožniki izsledili. Nato sta bila kaznovana oba, pisarjev brat zaradi hudodelstva poneverjenja, pisar sam pa zaradi dajanja potuhe. Dobil je mesec težke ječe. Ali je ta kazen zadosten vzrok za izgnanje?

Odgovor:

Da! Na vsak način je zelo nečeden človek, ki daje od sodišča preganjanemu potuho. To je dejanje, ki človeka omadežuje, vsled česar ste upravičeni, pisarja izgnati.

257. Ž u p n i u r a d v B.

Vprašanje: Hišni posestnik I. je dobil v L. domovinsko pravico na podlagi priposestevanja leta 1905. Takrat je imel 28 let starega sina, ki je bil pod kuratelo. Ali je tudi ta sin, ki ni bil samopraven, dobil domovinsko pravico v L.? Ali mora zanj skrbeti še naša občina, ki je bila prvotna očetova domovinska občina?

Odgovor:

Niste nam naznanili, kedaj je prišel sin pod kuratelo in ne zaradi česa, ali zaradi zapravljivosti ali zaradi slaboumnosti. Zato Vam tudi ne moremo zanesljivo odgovoriti.

Če je bil sin, kakor se nam zdi, pod pravo kuratelo in je torej bil pred kuratelo samopraven, potem ne sledi očetu.

Mogoče je dvoje:

1. Če sin, ko doseže 24. leto, še ni zmožen samostojno svoje premoženje upravljati, bodisi zaradi zapravljivosti ali slaboumnosti, tedaj sme sodišče očetovsko oblast nad njim podaljšati, to se pravi, sin je tudi še po 24. letu ravno tako v vseh premoženjskih stvareh odvisen od očeta, kakor prej;

2. če sin po dopolnjenem 24. letu postane samopraven, se lahko pripeti, da se pozneje zaradi slaboumnosti ali zaradi zapravljivosti izreče nad njim kuratela. To je prava kuratela, ki se bistveno razloči od podaljšane očetovske oblasti. V slučaju pod 1. sin ni sploh še bil samopraven, v slučaju pod 2. je pa bil samopraven, a je to samopravnost s slaboumjem ali zapravljivostjo izgubil.

V slučaju pod 1. sledi sin ob spremembi očetovi domovinski pravici, v slučaju prave kuratele pod 2. pa ne.

258. Gospod I. M. v Z. K.

Vprašanje: Ali je potreba za prodajanje sveže slanine (špeha) posebnega dovoljenja pri branjarski obrti? Ali je to morda mesarska rokodelska obrt?

Odgovor:

Razločevati je treba med izdelovanjem ali pripravljanjem mesa iz žive živine in med prodajanjem že zrezanega in z živine spravljenega mesa.

Živino klati in meso za jed pripravljati smejo seveda samo mesarji. Po navadi tudi mesarji sami meso prodajajo. Vendar ni izključeno, da ne bi mogel še kedo drugi meso prodajati. Prodaja pripravljenega blaga, kamor spada tudi slanina, je pa prosta obrt, vsled česar zadostuje branjarski obrtni list tudi za prodajo sveže slanine.

259. Županstvo M.

Vprašanje: V našem občinskem odboru manjka en odbornik in se ne da nadomestiti, ker je en namestnik iz dotičnega razreda že vstopil v občinski zastop, drugi je pa umrl. Sedaj bi morali razpisati dopolnilne volitve za ostalo dobo do poteka treh let. Ker pa imamo rešiti več nujnih občinskih stvari, prosimo za pojasnilo, če so seje sklepne, če se jih skliče pred dokončanimi dopolnilnimi volitvami?

Odgovor:

Seje so sklepne. V zakonu ni nobene določbe, ki bi izrekala nesklepnost sej, če občinski odbor ni popoln. Tudi se nikjer take seje ne prepovedujejo. Vendar ne smete zaradi tega odlagati z dopolnilnimi volitvami, ker zahteva zakon, da se razpišejo kar najhitreje.

260. Gospod S. J. v P.

Vprašanje: Koliko časa mora preteči pri sodnijski dražbi zemljišča med cenitvijo in prodajo?

Odgovor:

Novi izvršilni red iz leta 1895 ima več določb o obrokih, ki morajo preteči tekom dražbenega postopanja. S temi obroki se hoče zamudnemu dolžniku dati priliko, da si, če mogoče še pred prodajo oskrbi potreben denar za plačilo. Taki obroki so:

1. Da mora pri eksekuciji na premožne stvari poteči med rubežnijo in prodajo najmanj 21 dni ali tri tedne;
2. da se mora določiti dražba zemljišč tako, da poteče od začetka dražbenega postopanja (navadno od dne vlozene prošnje oziroma tozadevne rešitve) pa do dne dražbe trije meseci;

3. med dnem, ko se dražbeni oklic izda in na sodnijsko tablo nabije, in med dnem dražbe samim mora ležati vsaj en mesec.

Kake specialne določbe, kako daleč mora biti cenitev od dražbe, nima izvršilni red. Ker se pa sme dan dražbe določiti še-le po opravljeni cenitvi, sledi iz tega, kakor razvidite gori iz določbe pod 3., da se dražba ne more izvršiti prej kot en mesec po cenitvi, ker se oklic še-le po cenitvi izda.

261. Županstvo K.

Vprašanje: Naša občina ima nad 2500 ljudi in ni niti enega zaupnika pri nas za osebno dohodnino. Ali so tozadevne oblasti dolžne županstvu naznaniti zaupnike za osebno dohodnino?

Odgovor:

Vsekako ima tako Vaša, kakor vse druge občine svojega zaupnika pri davčni oblasti (okrajnem glavarstvu) za osebno dohodnino. Ker na Kranjskem nimamo okrajnih zastopov, imenuje te zastopnike deželni odbor v Ljubljani. Če Vam je na tem, da ime zaupnika za Vaš kraj izveste, se obrnite na deželni odbor s tozadevnim vprašanjem. Mislamo, da Vam bo deželni odbor rad povedal dotičnika.

262. Županstvo K.

Vprašanje: Posestniku malega mlina je naložilo okrajno glavarstvo osebno dohodninskega davka 8 K.

Dotičnik ima ob pravem malem potoku mlin in žago, a za služi komaj toliko, da sebe in svojo družino preživlja. Kam in kako naj se pritoži, da se reši tega krivičnega davka?

Odgovor:

8 K osebno dohodninskega davka se sme predpisati samo osebam, ki imajo letnih dohodkov 1250 do 1300 K. Če je torej okrajno glavarstvo predpisalo mlinarju 8 K davka, je s tem izreklo, da ima dotičnik vsaj 1250 K letnih dohodkov. Če se hoče rešiti tega davka, bo moral dokazati, da nima tolikih dohodkov. Zato naj pravočasno t. j. do konca meseca januarja vsakega leta napravi takozvano napoved ali fasijo. Tiskovino za napoved dobi pri okrajnem glavarstvu (davčni oddelek). Če ne zna sam tiskovine izpolniti, naj gre k glavarstvu in naj zahteva, da se njegova napoved sprejme na zapisnik.

Ce mu kljub napovedi, po kateri nima nad 1200 K letnih dohodkov, predpišejo osebno dohodninski davek, naj tekom 30 dni po prejemu plačilnega naloga o osebni dohodnini vloži pri okrajnem glavarstvu pritožbo zoper odmero.

Najlože se bo ubranil davku, če mlinar vse dohodke iz mlina in žage od dne do dne v posebne za to pripravljene knjige zapisuje. S tem bo davčni oblasti lahko do vinarja natančno dokazal, kdaj in koliko je zaslužil.

263. Županstvo K.

Vprašanje: Naše zadnje občinske volitve je nadzoroval okrajni tajnik, ki je jemal volilcem listke z imeni kandidatov iz rok, bral imena kandidatov in veleval volilcem, naj za njim imena izgovarjajo. Ali je to glasovanje z listki dovoljeno? Ali je okrajni komisar pravilno postopal?

Odgovor:

Dopustno je, da si volilec imena kandidatov zapiše na listek in tudi sme priti k volitvi s tiskanim listkom, na kojem so imena kandidatov, toda v vsakem slučaju mora sam čitati imena kandidatov. — Nikakor pa ni pravilno, da se volilcu imena kandidatov z listka bero in potem pusti volilcu ta imena izgovarjati. Na ta način se namreč ne more kontrolirati, ali je volitev res prosta ali ne.

Navadno se zaradi tega sicer nepravilnega postopanja volitve ne razveljavijo, vendar je po našem mnenju komisar šel predaleč, če si je kaj takega dovolil. Tako prebiranje listov naj bi bil on prepustil raje agitatorjem te ali one stranke.

Ker ima deželna vlada po prostem prepričanju presojati veljavnost ali neveljavnost volitve, Vam ne moremo povedati, ali bo imela Vaša pritožba zaradi tega kaj uspeha ali ne.

264. Županstvo K.

Vprašanje: Naša občina ima tudi v sosednjih občinah več volilcev. Ali bi bile morale biti volitve za te volilce še kje drugje razglašene kot na naši občinski deski?

Odgovor:

Dovolj je, če so bile volitve razglašene samo na vaši občinski deski, ker v zmislu zakona je dolžnost vsakega vestnega volilca, da se na občinski deski kraja, kjer ima volilno pravico, prepriča, kako je z volitvami.

265. Županstvo K.

Vprašanje: Ali so veljavne občinske volitve, ker vladni zastopnik niti sam ni podpisal niti volilni komisiji dal podpisati glasovnika in nasprotnih listov, nego se je podpisal samo volilni zapisnik?

Odgovor:

Zakon zahteva sicer samo podpis volilnega zapisnika, vendar je pravilno, da se podpišejo tudi glasovnik in nasprotni listi, ker se na ta način prepreči, da se po zaključeni volitvi ne more na teh listinah nič popravljati.

ali jim kaj pristaviti. Volitev sama bo pa zaradi tega ostala veljavna.

266. Ž u p a n s t v o H.

V p r a š a n j e: Vdova A. je prosila leta 1905 pri nas za sprejem v občinsko zavezo. Ker so bili dani vsi zakoniti pogoji, smo jo tudi res sprejeli, a obenem z njo tudi njenega sina Alojza. Sedaj se je pa izkazalo, da je bil nje sin Alojz ob času sprejema in tudi ob času vlo-
žene prošnje že polnoleten in smo ga mi le p o m o -
t o m a sprejeli, ker smo mislili, da še ni polnoleten. Kaj
nam je storiti, da sin ne bo k nam pristojen?

O d g o v o r:

Pri prihodnji občinski seji sprejmite sledeči sklep:

•Ker se je izkazalo, da je bil Alojzij A., sin vdove
A v občinski seji dne ... 1905 le pomotoma obenem s
svojo materjo A. sprejet v tukajšno občinsko zavezo, ker
je namreč takratni občinski zastop menil, da je Alojzij A.
še nedoleten, dočim v resnici ni bil, se s tem preklicuje
oni del občinsko-odborniškega sklepa, ki izreka sprejem
Alojzija A. v tukajšno občinsko zavezo, tako da ostane
navedeni Alojzij A. pristojen v svojo prejšnjo občino X.
O tem sklepu obvestite pravilno Alojzija A. kakor
tudi njegovo prejšnjo občino X.

267. G o s p o d A. B. v F.

V p r a š a n j e: V naši obmejni občini je mnogo
naseljenih Hrvatov, ki so posestniki. Doslej so pri občins-
kih volitvah volili, ali je to pravilno in dopustno?

O d g o v o r:

Hrvatje, ki niso pridobili v naši avstrijski polovici
državljanstva, ne smejo pri občinskih volitvah voliti. Za
aktivno in pasivno volilno pravico je treba na vsak način
avstrijskega državljanstva. Če so v prejšnjih časih volili,
je bilo to nepostavno. Najbrže se ni nihče zoper njih vpis
v volilne imenike nihče pritožil.

268. G o s p o d A. B. v F.

V p r a š a n j e: Kaj je Hrvatom kot ogrskim dr-
žavljanom storiti, da dobe avstrijsko državljanstvo?

O d g o v o r:

Pot za pridobitev te pravice je silno dolga, in traja
po zaslugi ogrskih oblasti včasih po več mesecev, da celo
več let. Napraviti je pa sledeče:

1. naj vložijo Hrvatje pri Vaši občini prošnjo da
se jim zasigura sprejem v občinsko zavezo, za slučaj, če
bodo dobili avstrijsko državljanstvo; to prošnjo ima rešiti
občinski zastop v redni seji;

2. če jim občina zasigura ta sprejem, tedaj morajo
vložiti daljno prošnjo pri deželni vladi, da jim le-ta zasi-
gura podelitev avstrijskega državljanstva za slučaj, če jih
bo ogrska država iz svoje zaveze izpustila; tej prošnji je
priložiti: a) rojstni list, b) domovinski list hrvaške občine,
c) sklep Vaše občine, s kojim se jim pogojno zasigura
sprejem v občinsko zavezo; v prošnji naj vsakdo navede,
kje je doslej živel in če je bil že kedaj politično ali sodno
kaznovan;

3. kadar je prošnja pri deželni vladi rešena, tedaj
je treba pri domovinski občini na Hrvaškem vložiti pro-
šnjo a) za izpust iz občinske zaveze dotične občine, b) za
izpust iz ogrskega državljanstva. Za vse to zadostuje ena
sama prošnja. Rešijo jo seveda zapovrstjo razne hrvaške
oblasti, namreč: občina, okrajni urad, komitatna oblast in
konečno osrednja vlada v Zagrebu.

Izpod pol leta se taka prošnja ne reši, ker ima tako
dolgo pot.

269. G o s p o d A. B. v F.

V p r a š a n j e: Na nekem posestvu sta bila so-
posestnika zakonska I. in M. Č i. I. Č i je
umrl in se je po njegovi smrti omožila vdova z I.
M č e m . V volilnem imeniku sta pa še vedno vpi-
sana I. in M. Č i. Sme-li sedanji mož voliti, čeravno
je kot sopoestnik prvi mož vpisan?

O d g o v o r:

Žena M. M č, prej Č i je še vedno dav-
koplachevalka in volilka. Njen sedanji mož je po zakonu
njen postavni zastopnik, zato sme tudi v njenem imenu
voliti.

Sicer pa je najbrže tudi že drugi mož volilec in ga
boste morali v volilne imenike reklamirati. A ne glede na
to je upravičen kot postavni zastopnik žene voliti.

270. G o s p o d A. B. v F.

V p r a š a n j e: H. J. ima v naši občini posestvo,
a stanuje s svojim možem v Zagrebu. Ali sme ona dati
komu tukaj pooblastilo?

O d g o v o r:

Če ima H. J. za svoje posestvo kakega oskrbnika,
ga sme tudi pooblastiti za občinsko volitev.

271. G o s p o d A. B. v F.

V p r a š a n j e: K. R. je imela pri nas posestvo,
ki ga je pa letos izročila svojemu sinu. V imeniku je pa
še ona sama vpisana kot volilka. Ali sme dati komu po-
oblastilo?

O d g o v o r:

Da! Če je v volilnem imeniku pravomočno vpisana,
sme dati pooblastilo, če ni poročena ali če s svojim mo-
žem skupno ne živi.

Če pa je poročena, sme zanjo voliti samo njen mož.

272. G o s p o d A. B. v F.

V p r a š a n j e: J. L. je že pred 2 leti izročil po-
sestvo hčeri in zetju, a je še vedno vpisan v volilnem
imeniku kot volilec. Ali bo smel voliti on ali hči
in zet?

O d g o v o r:

Voliti bo smel tisti, ki je v volilnem imeniku vpisan,
torej J. L., čeravno nima več posestva.

273. G o s p o d A. B. v F.

V p r a š a n j e: Tu so nekatere ženske, ki imajo
svoje hiše, a jih zaradi ubožstva podpira občina, ki jim
daje mesečno 2 K. Ali smejo tudi te voliti?

O d g o v o r:

Da, če davek plačujejo. — Tudi možiki, ki bi do-
bivali od občine podporo bi bili volilci, a ne smeli bi
biti voljeni.

274. G o s p o d F. P. pri Sv. T.

V p r a š a n j e: Ali res ni prepovedano imeti ob
nedeljah krčme med službo božjo odprte?

O d g o v o r:

Zakoni, ki vrejajo nedeljski počitek za razne obrti,
nikjer ne določajo, da bi morale biti krčme ali trgovine
ravno med službo božjo zaprte.

Krčme so izrecno izvzete od nedeljskega počitka,
trgovine pa imajo itak posebej vrejen nedeljski počitek,
ki je za razne kraje različen. Povsod pa veljajo določbe,
da se mora trgovskim uslužbencem dati ob nedeljah to-
liko prostosti, da lahko opravijo službo božjo.

275. Ž u p a n s t v o n a B. (K o r o š k o).

V p r a š a n j e: Ali je dvorni pisarniški dekret od
14. maja 1834, št. 57 zbirke političnih postav še v ve-
ljavi? Ali sme županstvo in na podlagi katerih postavnih
določb kaznovati one, ki kalijo nočni mir? Ali sme žu-
panstvo izdati povelje, da morajo nekatere osebe, ki so
znane kot ponočni razgrajči, ob določenem času zapustiti
našo vas?

O d g o v o r:

Navedeni dvorno-pisarniški dekret je še v veljavi,
in naroča izrecno, naj županstva strogo pazijo, da se ne
bo kalil nočni mir.

Kaljenje nočnega miru se kaznuje po cesarski na-
redbi od 20. aprila 1854, št. 96 drž. zak. Kaznovanje do-
ločata §§ 7 in 11 navedene cesarske naredbe.

Ravno v zadnjem času je c. kr. namestništvo na Če-
škem z odločbo od 26. aprila 1907, št. 108.276 izreklo,

da imajo kaljenje nočnega miru kaznovati občine po svojih kazenskih senatih, obstoječih iz župana in dveh svetovalcev. Prej so bile vse oblasti mnenja, da sme kaznovati v takih slučajih edino le okrajno glavarstvo.

Nedopustno je nalagati komu, čeravno je znan kot nočni razgrajč, da bi moral ob določenem času zapustiti Vašo vas. Če ga hočete poboljšati ali se ga iznebiti, boste morali strogo nanj paziti in ga enekrat primerno kaznovati, potem bo že mir! Kazen naj se redno določi na 10 ali 20 K. Če se ne da denar izterjati, stopi namesto tega zapor, in sicer za 10 K 24 ur, za 20 K 48 ur.

276. Gospod J. P. v Z.

Vprašanje: A. je pregovoril posestnico B., da mu je — dasi nerada — vpričo bolnega moža prodala malo posestvo za 1040 K, pod pogojem, da se pismo naredi o sv. Mihaelu, in tedaj bo tudi kupec plačal 1000 K 40 K pa je plačal takoj »na kup« vpričo še enega moža, ki ga je pripeljal seboj. — Ko sosedje izvedo to, so bili silno hudi na prodajalko B., ker se vsi A-a bojijo za sosedo, ki je na slabem glasu. Vsled tega bi B sedaj rada razdrla kupno pogodbo. Toda A. zahteva nele 80 K kot dvojno »aro« — marveč dvojno kupno ceno (2080 K), ker je dal 40 K »na kup«. — Ali je mogoče na kak način razdreti to pogodbo? Pripomni se, da niti prodajalka, niti njen mož nista vedela, da se »na kup« razume v tem smislu.

Odgovor:

Pogodbo razdirati bo šlo težko, če A. sam ne bo hotel odstopiti. Svetujemo Vam, da se zaradi tega obrnete na kakega odvetnika, ker boste morali vse okolnosti, ki so se vršile ob dogovoru natančno opisati, da bo mogoče presojati, ali se bo dala pogodba izpodbijati ali ne.

Seveda je zahteva kupca A. popolnoma neupravičena; on sme terjati le izpolnitev pogodbe ali pa dvojno aro, nikakor pa ne dvojno aro in še dvojno kupno ceno. Če se ne zadovolji z dvojno vrnjeno aro, potem ne preostane prodajalki družega, kot izpolniti ob sv. Mihaelu svojo obljubo in A-u prepustiti posestvo, seveda le če se ne najde kak postaven razlog za razveljavljenje pogodbe, kar Vam bo mogel le odvetnik razložiti.

277. Županstvo V.

Vprašanje: Gospodarski odsek naše občine dela seljski pot čez polje, košenice in loze za drva. Ali morajo dajati tlako 1. posestniki hišic, ki nimajo nikakega družega posestva, 2. obrtniki, ki nimajo nič nepremičnega kot svoje hiše, 3. navadni kočarji, ki se živijo samo od dneve?

Odgovor:

§ 72 kranjskega občinskega reda pravi, da naj stroške, ki nastanejo za poljske poti, ki so v korist le posameznim posestnikom, trpe samo ti posestniki. Zato bodo morali pri Vas stroške te selske poti za izvažanje drv nositi samo oni posestniki, ki bodo tamkaj izvažali les.

Če je pa pot v korist in uporabo cele občine, potem pa bodo morali seveda tudi posestniki samih hiš ali koč delati tlako razmerju davka, ki ga plačajo. Tlaka se ima razdeliti med občane po razmerju direktnega davka, ki je vsakemu predpisan.

278. Gospod A. B. v R.

Vprašanje: Kakšna kazen doleti hišnega posestnika, ki zamolči oziroma prikrije davčni oblasti del hišne najemnine?

Odgovor:

Po § 11 patenta o hišnem davku od 23. februarja 1820 sta na prikritje hišne najemnine navezani dve posledici:

1. mora hišni posestnik, ki je hišno najemnino prikril ali zamolčal plačati kot kazen vso to zamolčano na-

jemnino. Ta kazen pripade kot nagrada onemu, ki je hišnega posestnika davčni oblasti naznanil. Če je pa davčna oblast prišla sama na prikrivanje najemnine, tedaj pride ta kazen v državno blagajno;

2. poleg te kazni ima plačati hišni posestnik še hišnonajemninski davek, ki spada na zamolčano oziroma prikrito svoto, toda v dvojnem znesku. Če bi torej imel plačati pod navadnimi okolnostmi, ako bi namreč vse pravilno napovedal, recimo 30 K hišnonajemninskega davka, ga mora plačati vsled zamolčanja 60 K.

279. Županstvo S.

Vprašanje: Ali je domovna občina primorana povrniti občini bivališča stroške za zdravila, ki jih je ta zadnja občina kupila našemu občanu, ko je tamkaj obolel? Ali nima te stroške trpeti deželni fond?

Odgovor:

Stroške za zdravila, ki jih je kupila tuja občina Vašemu občanu, ko je tamkaj obolel, dolžni ste Vi povrniti in ne deželni fond.

Razne vesti.

Županski shodi. Gospod drž. poslanec Franc Pišek nam naznanja, da so dne 11. t. m. v njegovem okraju zbrani župani sklenili, imeti vsake tri mesece takozvan županski shod, na kojem se bodo razpravljale razne za župane važne stvari. Na takih shodih se bodo še-le naši župani v medsebojnem pouku izpopolnjevali, tako da bodo v resnici mogli vršiti one velike in odgovorne dolžnosti, ki so jih s svojim dostojanstvom prevzeli. — Naj bi našel gosp. državni poslanec mnogo posnemovalcev! V vsakem volilnem okraju naj bi se vršili redni županski shodi!

Kmetijska šola na Grmu. Novo šolsko leto se prične 3. novembra. Pouk traja dve leti. V šolo se sprejemajo učenci, ki dobe deželne ustanove in plačujoči. Pravico do deželnih ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, zdravi in so dovršili ljudsko šolo. Za novo šolsko leto je razpisanih pet ustanov po 240 K. Prošnje s kolkom za 1 K je poslati do 5. septembra vodstvu kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu. Prošnji se mora priložiti rojstni list, zadnje šolsko spričevalo o trdnem zdravju in spričevalo županstva in župnega urada o lepem vedenju. Učenci z ustanovami imajo hrano, stanovanje in pouk brezplačno, obleko in šolske potrebščine pa si morajo sami preskrbeti. Plačujoči učenci pa plačujejo po 80 vinarjev na dan in 40 K šolnine na leto. Učenci, ki dovrše šolo z dobrim uspehom, imajo pravico, da služijo samo po dve leti pri vojakih.

Volitve v okrajni cestni odbor Kranjski so se vršile dne 6. t. m. in sicer so izvoljeni v skupini selskih občin kot člani z 28 glasovi gg. Ivan Zabret, župan v Bobovku; Matevž Barle, župan v Lužah, in Andrej Dolipar, posestnik v Smledniku. V manjšini je ostal g. Franc Strupič, posestnik v Cirčah, s 23 glasovi. Kot namestnika v tej skupini sta izvoljena gg. Janez Molj, župan v Vogljah in Jožef Likozar posestnik v Cerkljah. Mesto Kranj je poslalo kot zastopnika g. Cirila Pirca, deželnega poslanca in trgovca v Kranju, kot namestnika pa g. Antona Šinkovca, posestnika in vrvarja v Kranju. V skupini veleposestnikov je izvoljen kot član g. Henrik baron Lazarin, graščak v Smledniku; kot namestnik pa g. Viktor Rechler, graščak v Preboltu.

V skupini veleobrnitnikov sta volila mestna hranilnica v Kranju in železnica g. Franca Strupija, posestnika v Čirčah, kot namestnika g. Ignacija Focka, milarja v Kranju.

Nekaj o oproščenju od orožnih vaj. Pretekli mesec so dunajski časopisi najbrž vsled naročila vojnega ministerstva pisali sledeče: Pri vojaških oblastih se posebno za časa orožnih vaj oglašajo poslanci vseh strank in narodov, da prosijo za oprostitev volilcev od predpisanih orožnih vaj. Politične oblasti so zadnji čas opozorile na dejstvo, da ta način ne odgovarja postavno predpisanemu potu in da se poslance s tem le po nepotrebnem nadleguje, ker morajo verodostojnosti in upravičenosti vsake prošnje izreči svojo sodbo najprej politična oblast, šele potem dobi prošnjo v rešitev vojaška oblast.

Rešitev prošnje na drugi način in drugim potom že radi postavnih določb ni mogoča, pa tudi zaradi tega ne, ker se zadnji čas prošnje za oprostitev od vojaških vaj s posredovanjem poslancev tako množijo, da bi bile nemogoče orožne vaje, ako bi se ugodilo vsem.

Rešitev prošnje torej le zakasni, ako se nadleguje poslance, da jo oddajo. Takisto velja o oprostitvi od vojaščine sploh. V korist velikega dela prebivalstva je torej, ako vzame ta pouk na znanje.

Tako pravi dotično poročilo. Mi pridenemo sledeče: Naši ljudje, tudi izobraženci mislijo, da je poslanec vsemogoč, da mora napraviti vse. To je napačno. Noben poslanec, naj bo potem ta ali oni, ne more storiti in izposlovati, kar je **p r o t i p o s t a v i**. Postave in predpisi veljajo za poslanca ravno tako, kakor za vsakega drugega.

Prošnje se morejo ugodno rešiti vsakomur, ako se jih pravilno sestavi in **pravočasno** odda na pristojno oblast. Le tedaj kaže se v takih zadevah obračati osebno na poslance, ako oblasti ne ugodijo temu, do česar imamo pravico, ali če hočemo, da se poslanci poslanci potegujejo za spremembo postave. Tako spremembo seveda mora skleniti večina poslancev in jo mora potrditi cesar. Več takih vojaških olajšav bo na zahtevo naših in drugih poslancev tudi državni zbor še sklenil, ko bode razprava o dovolitvi novincev.

Koliko se je pridelalo vina v l. 1906. o tem prinaša francoski „Moniteur Vinicole“ statističen pregled. Na vsej semlji se je pridelalo vina 134.128.908 hektolitrov. Na Francoskem so pridelali več nego tretjino vsega vina, namreč 48 milijonov hektolitrov. Na drugem mestu je Italija z 32½ mil. hektolitrov, tej sledi Španija, ki je pridelala 16.900.000 hl. Četrto mesto zavzema Alžir z 6.905.720 hl. Na Portugalskem so pridelali 3.900.000 hl, v Avstriji pa 3.100.000 hl. Za Avstrijo pride Ogrska z 2.805.000 hl. Na osmem mestu je Rumunsko in Chile, vsaka od teh dveh držav je pridelala 2½ mil. hl. Potem sledi Nemčija 2.150.000 hl. Od enega do dveh milijonov hektolitrov so pridelale Turčija z otokom Ciprom, Belgija, južnoameriška republika Argentinijska, Združene ameriške države in Švica. Grško z otoki je pridelalo 900.000 hl, Srbija pa 500.000 hl. V vsej Avstraliji se je pridelalo le 265.000 hl, skoraj ravnotoliko v Tunisu in Braziliji. Vsled svojega kapskega vina slavni Kapland je pridelal 190.000 hl, Korkiza 146.000, Luksemburg pa 120.000 hl.

Pridelek hmelja v letu 1907. Tekoče leto se pričakuje na celem svetu bogata hmeljska žetev, približno 1.970.000 stotov. Bavarska bo pridelala 255.000 stotov, Nemška 465.000, Češka 260.000, vsa Avstrijska 328.000, vsa Evropa (brez Anglije) 973.000, Anglija

350.000 itd. Ker je Avstrija preteklo leto pridelala samo 169.000 stotov, je letos množina pridelka poskočila skoro za sto odstotkov. Nemčija in Avstrija bosta imeli letos okoli 300.000 stotov za izvoz in zelo se je bati, da za to množino ne bosta mogli najti izvoznih trgov. S tem računijo hmeljski trgovci, in njihov račun ter protiljudsko delo mešetarjev sta kriva, da je cena hmelja tako nizka.

Izseljevanje iz Italije raste od leta do leta. Uradna statistika pravi, da se je 1876. leta preselilo 18.848 Italjanov za ocean (v Ameriko, v Avstralijo itd.), 88.923 pa začasno v razne evropske države. 1905. leta je naraslo prvo število na 447.083, drugo na 279.248. Od teh izseljencev je bilo 1906. leta moških 642.716, ženskih 145.261, nedoletnih pod 15 let 83.585, neoženjenih skupaj 628.203, v družinah 159.774. — Te številke dokazujejo; da zapušča domovino največ moških v zreli in za delo najsposobnejši dobi od 15 do 50 let. Z drugimi besedami, izseljujejo se zdravi, močni, odrasli ljudje, doma ostajajo za delo nesposobni, otroci in starci. V onih krajih, iz katerih se največ ljudi izseljuje, se preminja vsako normalno razmerje med spoli in starostmi. S tem je izkazano, da je Italija država, v koji se poleg Avstrije ljudem najslabše godi. Kajti le beda preganja ljudi iz domovine!

Boj proti žganju. Žganje je največja poguba ljudstva. Starši, ki ljubijo žganje, imajo pogostoma bedaste otroke in postanejo sami dan za dnevom nemnejši.

Proti pitju žganja se že dolgo bojujemo. Toda ni videti še pravih uspehov. Pregled krčem, posebno onih, v katerih se toči žganje, nam govori jasno, v koliko smo zmagali in kje se je pitje žganja pomnožilo.

Osrednja statistična komisija pravi, koliko je bilo v raznih letih prodajalen alkoholnih pijač:

	L e t a		
	1896	1900	1903
Koroško	2269	2585	2913
Kranjsko	2675	2914	3126
Primorsko	1505	1926	1831
Štajersko	7561	8503	9406

Med temi krčmami je bilo žganjaren:

	L e t a		
	1896	1900	1903
Koroško	1620	1696	1888
Kranjsko	2215	2334	2368
Primorsko	1339	1691	1509
Štajersko	5414	5557	5909

V slovenskih deželah pride na vsakih 1000 prebivalcev 4—5 žganjaren, le na Primorskem samo 2.

Na Štajerskem in Koroškem so žganjarne skoro povsod v nemških rokah.

Listnica uredništva.

Županstvo Sv. J. Vašega vprašanja ne moremo rešiti. Obrniti se boste morali ali na sodišče ali pa si najeti odvetnika. Stvar je zamotana in bi mi rabili še precej pojasnil, da bi Vam mogli točno in zanesljivo odgovoriti.

Raznim vprašalcem. Kakor je razvidno iz gornjega števila vprašanj in odgovorov, smo imeli to pot mnogo opraviti s tem oddelkom lista, zato prosimo vse one, ki še niso na stavljena vprašanja dobili odgovorov, naj blagovolijo potrpeti do prihodnje številke, kjer bomo vse zaostanke na vprašanjih obdelali. — Komur se za odgovor mudi, naj to pismeno sporoči na uredništvo.